

Voortgang GIS in gemeenten (?)

Er bestaan terecht hoge verwachtingen van de GIS-technologie, maar nog veel projecten komen moeizaam tot stand. Naast organisatorische aspecten blijkt het verzamelen van de juiste gegevens in het juiste formaat een belangrijk struikelblok bij de invoering van een GIS. De Nederlandse gemeenten vormen een belangrijke groeiemarkt voor GIS, maar in hoeverre zijn de gemeenten in staat geo-informatie te verwerken?

HUGO DE ZOETE*

De vastgoed- en geografische informatievoorziening is sterk in opkomst. Uit een recente telefonische enquête onder 175 gemeenten blijkt dat een groot deel van de gemeenten boven de 20.000 inwoners overweegt binnen één of twee jaar een GIS aan te schaffen. Het ontbreken van standaardisatie en dus het gebruik van verschillende definities van gelijksoortige gegevens, maakt het combineren en uitwisselen van gegevens geen eenvoudige bezigheid.

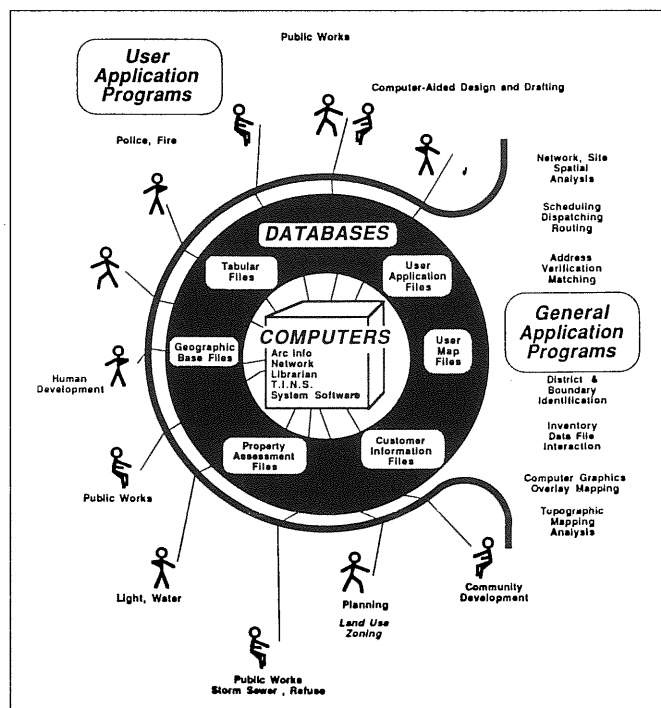
INFORMATIEPLAN

Bij de lagere overheden heeft het informatieplan als beleidsinstrument om automatisering in de hand te houden, de afgelopen jaren vaste voet aan de grond gekregen. Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) poogt de systeemontwikkeling van haar leden te coördineren, onder meer door gemeentelijke functionele ontwerpen (GFO) voor de informatieplanning. Onderdeel van een GFO is een gegevenswoordenboek, dat een middel kan zijn tot standaardisatie van de gegevens binnen de gemeentelijke automatisering. Ook bieden systeemontwikkelaars en softwareleveranciers gemeenten integrale systemen aan. Desondanks lijkt de ontwikkeling van de gemeentelijke informatievoorziening naar een uniform informatiesysteem niet van de grond te komen. Een verklaring hiervoor kan zijn, dat gemeenten in belangrijke mate vrij zijn in het bepalen van hun eigen informatiebeleid en dat zij dit beleid bepalen aan de hand van hun eigen informatiebehoefte. Binnen gemeenten met een gedecentraliseerde organisatie kan het informatiebeleid zelfs per dienst verschillen, waardoor onderlinge verschillen ontstaan die samenhangen met de eigenaardigheden van gemeenten.

CAD

Het verzamelen van gegevens ten behoeve van een GIS is een kostbare en tijdrovende fase van het implementatietraject. Teneinde bij de invoering van een GIS tijd en kosten te besparen, is het de moeite waard een inventarisatie te maken van reeds aanwezige kartografische en administratieve bestanden die voor het GIS van belang zijn. Vaak is al een redelijke hoeveelheid ruimtelijke informatie digitaal aanwezig. In gemeenten vormen CAD (Computer Aided Design)-bestanden een belangrijke databron.

Voordat bestanden van een CAD geschikt zijn voor opslag in de GIS-database zijn echter tal van voorbereidingen vereist. Administratieve gegevensbestanden met een locationele component in de vorm van adressen, postcodes of andere plaatsaanduidingen zijn als gevolg van de



Model van het integrale GIS van de Amerikaanse plaats Tacoma. Bron: Bridgis.

eerder gestarte administratieve automatisering vaak al voorhanden. Het is technisch mogelijk om de bestaande administratieve en grafische bestanden binnen een GIS-omgeving te koppelen en te integreren, maar er moeten veel hindernissen worden genomen om te komen tot een werkbaar systeem.

ORGANISATIE

Naast de technologische automatiseringsproblemen blijken organisatorische problemen van belang te zijn. Omdat gegevens van verschillende oorsprong bij elkaar komen (GIS als integrator) is het tegelijkertijd zeer complex (GIS als 'complicator'). In alle grotere gemeenten worden problemen ondervonden met de organisatorische kant van GIS. Het maken van afspraken over een eenduidige definitie van gegevens is een moeizaam proces. Wat betreft de standaardisatie van gegevens vereist invoering van een GIS in een bestaande organisatie dan ook een nauwe afstemming tussen de verschillende afdelingen.

De wens om kartografische en administratieve bestanden te koppelen en integreren binnen een GIS-omgeving zal steeds groter worden. Gelukkig groeit in de praktijk de aandacht voor het belang van de gegevensafhankelijkheid van een GIS. De gezamenlijke inspanningen van belanghebbenden en samenwerkingsverbanden om letterlijk en figuurlijk structuur in de uitwisseling en integratie van ruimtelijke gegevens te brengen, onderstreept dit. Binnen een aantal gemeenten is echter een streven naar autonomie en identiteit te bespeuren, waardoor ze doorgaans weinig ontvankelijk zijn voor invloeden van buitenaf. Dat de standaardisatie van gegevens binnen de gemeentelijke automatisering uiteindelijk voor de gemeenten zelf gunstige effecten zal hebben, zal op een meer of minder dwingende wijze duidelijk moeten worden gemaakt.

* Redactie AGORA

Met dank aan Andras Wilcsinszky van Bridgis te Druten.